

Meslek Liselerinde Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler Ve Programa Talep Oranı (Konya, Karaman Ve Aksaray İlleri Örneği)*

The Factors Affecting the Election of the Textile Ready - Made Clothing Programme in the Vocational High Schools and the Demand Rate to the Programme (The Model of Konya, Karaman and Aksaray Provinces)

Şerife MIZRAK**
Elif ŞENEL***

ÖZET

Türkiye’de uzun yıllardır faaliyet gösteren tekstil konfeksiyon sektörünün yükselişi, günümüzde çok büyük boyutlara ulaşmıştır. Ülkemizin bu sektörde büyük coğrafyalarla yarıştığı herkesçe bilinmektedir. Son yıllarda tekstilin özel sektördeki yerinin gündün güne genişlemesi aynı oranda değişimi de beraberinde getirmiştir. Bu da gözleri değişimin tek anahtarı olan eğitime çevirmiş dolayısıyla Türk eğitim sistemindeki tekstil konfeksiyon programına hak ettiği ilginin gösterilmesi gerekliliğini doğurmuştur. Bu çalışmada Konya, Karaman ve Aksaray illerinde tekstil konfeksiyon programı uygulayan Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde, öğrencilerin bu alanı seçmesinde etkili olan faktörler ve alana talep oranının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada tarama modeli uygulanmış; önce kaynak taraması ve internet kanalıyla liselerde tekstil konfeksiyon eğitimi ile ilgili temel bilgilere ulaşılmıştır. Daha sonra öğrencilere, alan seçiminde etkili olan faktörleri tespit etmeye yönelik bir anket (bilgi formu) uygulanmış ve alana talep oranının belirlenmesi amacıyla araştırma kapsamındaki okulların müdürleri ile görüşmeler yapılmıştır. Ortaya çıkan bütün bulgular yüzde ve frekans hesaplarıyla tablo ve grafiklere dökülmüştür. Bazı faktörlerin birbirleriyle olan ilişkisini ortaya koymak amacıyla bu faktörler arasında x^2 (khi - kare) testi uygulanmış ve buradan çıkan sonuçlar da tablolara aktarılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen birçok faktör tespit edilmiştir. Bu faktörleri genel olarak; yakın çevre, dış çevre, tekstil konfeksiyon simgeleri, tekstil konfeksiyon programının çeşitli yönleri, alt bölümleri, bazı mesleki/akademik ve duygusal nedenler, okulların sağladığı rehberlik hizmeti, Türkiye’de ve dünyada bu alanda tanınmış önemli isimler, tekstil konfeksiyon programının yurt dışındaki konumu şeklinde gruplandırmak mümkündür. Aynı zamanda öğrencilerin anne-babalarının meslek grupları da bu faktörler arasında sayılabilir. Ayrıca ilgili liselerde tekstil konfeksiyon programına olan talebin; alan seçimi yapmış öğrenci mevcudunun %17.5’ine tekabül ettiği belirlenmiştir. Bu okullarda tekstil konfeksiyon alanıyla beraber birçok programın uygulandığı göz önüne alınırsa bu oranın oldukça iyi olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Mesleki Eğitim, Giyim Sanatları, Tekstil Konfeksiyon Programı, Talep-Faktör.

Çalışmanın türü: Araştırma

ABSTRACT

Rise of the textile and clothing industry that operating in Turkey for many years has reached huge proportions today. It is known by everyone that our country compete with large geographies in this sector. The location of the textile industry in private sector has growed day by day in recent years and this situation has brought about at the same rate of change. So the eyes have been turned to education which unique key of the change and the necessity was born that to be shown great interest to the programme of the textile ready - made clothing in Turkish education system. This research fronts to textile ready - made clothing education subject and it focuses on factors that affect the election of the programme of the textile ready - made clothing that is applied in Anatolian Professional High Schools, Anatolian Maiden Professional High Schools and Maiden Professional High Schools and the demand rate to the programme (Konya, Karaman and Aksaray provinces).

The universe of this study is the students of the programme of the textile ready - made clothing in Anatolian Professional High Schools, Anatolian Maiden Professional High Schools and Maiden Professional High Schools that hold the programme of the textile ready - made clothing. Specimens are composed of the pupils doing the programme of the textile ready - made clothing in Anatolian Professional High Schools, Anatolian Maiden Professional High Schools and Maiden Professional High Schools

* Bu makale Elif Şenel’in “Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı Üzerine Bir Araştırma (Konya, Karaman ve Aksaray İlleri)” isimli yüksek lisans tezinde elde edilen verilerin tekrar değerlendirilmesiyle hazırlanmıştır.

** Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi

*** Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi

from Konya, Karaman and Aksaray. Totally 418 textile ready - made clothing students 9. 10. and 11. classes in these provinces and in their towns have been included in this study.

Survey method was applied in this research. The basic informations that can be reached via internet and literature will be used in the context of this survey model. Than a poll has been applied to the students to determine the factors that have an effect on students to opt for textile ready - made clothing programme. In addition to this the headmasters of the schools have been interviewed and the demand for the programme of the textile ready - made clothing in these schools has been determined. All findings have been showed by the tables and graphs with the percentage and frequency calculations. With the aim of showing up the relation ship between some factors with each other among these factors χ^2 (khi - square) test has been applied and the results that came out from them have been tabulated.

According to the findings of the study, so many factors which affect the programme of the textile ready - made clothing have been determined. It is possible to group these factors as close environment (family, friends, relatives, guidance teachers), external environment (the famous fashion designers, artists, teachers, academic members, company owners, workshop leaders, stylists, designers, tailors and, models, etc.), textile ready - made clothing symbols (showcases, fashion shows, fashion bulletins, fashion magazines, textile magazines, fashion channels, brands, fabrics, the new model sewing machines, sewing equipment, dress forms, clothing accessories, etc.), the various aspects of the programme of the textile ready - made clothing (conceptual, design, cutting, sewing, etc.), the subsections of the programme of the textile ready - made clothing (Branch of the Child Clothing Design, Branch of the Sock Knitting, Branch of the Leather Ready - To - Wear, Branch of the Weaving Surface Apparel, Branch of the Flatbed Knitting (tricot) Ready - To - Wear, Branch of the Men's Clothing Design, Branch of the Men's Tailoring, Branch of the Home Textile Apparel, Branch of the Underwear Styler, Branch of the Underwear Design, Branch of the Women's Clothing Design, Branch of the Pattern, Branch of the Quality Control (Production Controller), Branch of the Cut, Branch of the Material Quality Control, Branch of the Fashion-House Boutique (dressmaking), Branch of the Embroidery of the Textile and Garment Industry, Branch of the Textile and Garment Machinery Mechatronics, Branch of the Circular Knitting Apparel), some vocational/academic factors, (becoming skilful in order to sew, becoming skilful in order to work in a factory/an establishment, to earn a reputation in the textile sector in Turkey/abroad, get a bachelor degree and a master's degree in this department, gaining the ability to begin a business by dint of education that to be earned), some emotional reasons (to love sewing, to like using creativeness, thinking the world of figures who is fashion designers in the some television series, movies or television programmes, to be interested in technological products with regard to apparel industry, thinking the world of the textile ready - made clothing teachers, to like things which is produced by the neighbours, relatives etc. worked in this sector), vocational/academic status of the textile ready - made clothing programme's the former graduates, the guidance service which provided by guidance counselor at the schools, well - known figures in this field in Turkey and in the world, the overseas position of the programme of the textile ready - made clothing. Moreover, the status of the students' parents as alive/dead, apart/together and their jobs and income levels can be counted among these factors. Also the demand for the programme of the textile ready - made clothing in the Anatolian Professional High Schools, Anatolian Maiden Professional High Schools and Maiden Professional High Schools in Konya, Karaman and Aksaray corresponds to an extend of % 17.5 of the students who have made their choices for the fields. When the application of the programme of the textile ready - made clothing along with other 10 programmes (the programme of the serving good technology, the programme of the shoes technology, the programme of the computer, the programme of the skin care and hair dressing, the programme of the child growing and education, the programme of the Handicrafts, the programme of the graph, the programme of the embroidery and the programme of the painting) is considered, it can be said that this rate is so good. This ratio carries to a significant location the programme of the textile ready - made clothing in the Turkish education system.

Keywords: Education, Vocational Education, Clothing Arts, The programme of Textile Ready - Made Clothing, Demand-Factor.

The type of research: Research

GİRİŞ

Problem

Problem Cümlesi

Meslek Liselerinde Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı (Konya, Karaman ve Aksaray İlleri Örneği)

Problemin Tanımı

Günümüzde her meşguliyetin, bilinçli ve ciddi anlamda yapılan her işin; mesleğin belli bir eğitim sürecinden geçmesi gerektiği göz önüne alındığında giyim endüstrisi ve giyim sanatlarını bunların dışına tutmak imkansızdır. Türk Millî Eğitim sisteminde ortaöğretimde giyim endüstrisi ve giyim sanatları eğitimi, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde giyim üretim teknolojisi veya tekstil konfeksiyon adı altında alan seçmeli program uygulamaları çerçevesinde uygulanmaktadır. İnsan yaşamına yön veren ilk ve en önemli adım olan alan seçimi aynı zamanda meslek seçiminin ilk ve en önemli adımıdır. Genç kuşaklar geleceğe hazırlanırken, alan seçimini etkileyebilecek ve dolayısıyla insan yaşamını yönlendirebilecek, olası faktörlerden etkilenmektedir. Tekstil konfeksiyon alanının seçilmesini

etkileyen faktörlerin belirsizliği problem olarak görülmüştür. Çünkü bu alan ülkemizin önemli meslek alanlarından biridir. Öğrencilerin bu büyük sektöre hizmet etmek için attıkları adımda onları tetikleyen hususların altını çizmek ve tercih yaparken ne derece bilinçli olduklarını belirlemek ihtiyaç dahilindedir. Ayrıca, günümüzde tekstil konfeksiyon alanının, özellikle meslek edinme aşamasındaki gençler tarafından çok talep gören, önemli meslek alanlarından biri haline gelmesi okullarda tekstil konfeksiyon programına talep oranının aydınlatılmasını gerekli kılmıştır.

Alt Problemler

- Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki meslek liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler nelerdir?
- Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki meslek liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programına talep oranı nedir?

Sınırlılıklar

Araştırmanın daha sağlıklı yürütülebilmesi için tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler ve programa talep oranı konusu ortaöğretim kurumları ile sınırlandırılmış ve Konya, Karaman ve Aksaray illerinde bu programı uygulayan tüm Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinden oluşan 9 meslek lisesinden 418 tekstil konfeksiyon öğrencisi örneklem olarak ele alınmıştır.

Sayıtlar

Araştırmada kullanılan yöntemin; Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörleri ve programa talep oranını tespit etmeye uygun olduğu, literatür taramalarından elde edilen bilginin gerçeği yansıttığı ve araştırmada kullanılan yabancı kaynakların doğru tercüme edildiği kabul edilmiştir. Ayrıca veri toplama aracı olarak kullanılan anket ve görüşme tekniği ile elde edilen bilgilerin, programın seçimini etkileyen faktörleri ve programa talep oranını objektif olarak yansıttıkları düzeyde olduğu ve örneklem olarak alınan grubun evreni temsil edecek nitelikte olduğu kabul edilmiştir.

MESLEK SEÇİMİ VE MESLEKİ REHBERLİK

Meslek terimi bir çok kaynakta farklı şekillerde tanımlanmıştır. Türk Dil Kurumu sözlüğünde meslek “bir kimsenin devamlı surette üzerinde çalıştığı iş veya fikir alanı” olarak tanımlanmaktadır (Aktaran: Uysal, 1970: 7). Meslek; organize olmuş bir toplum tarafından meydana getirilmiş olan bir olgudur. Meslek ve iş kavramlarının çok zaman birbirinin yerine kullanıldığı görülür. Aslında iki kavram farklı anlamları ifade eder (Telman, 2000: 23).

Meslek sözcüğünün karşılığı olarak anlam bulan “iş” sözcüğü aslında; mesleki eğitimde, atölyelerde yapılan ürün ve hizmeti belirlemek için kullanılmaktadır. Örneğin; sandalye, masa, kitaplık ve tesisat yapımı gibi ürünler birer iş olarak adlandırılmaktadır (Karaağaçlı, 2002: 131). İş yapmak insanın doğasında gizlidir, çoğu zaman bunun için eğitim ve öğretim gerekmemektedir. Meslek ise belli bir süre eğitim ve öğretim sonrası kazanılır.

Telman'a göre “İş insanın hem miyar (ölçü), hem mimarıdır” ifadesi, mesleklerin insana kendini gerçekleştirme ve geliştirmede imkan sağladığını, güven verdiğini açıkça ifade etmektedir. Birey, mesleği aracılığıyla çevresi ve diğer kültürlerle iletişim kurar. Kendini aşar, daha iyiyi, daha güzeli bulma çabası içinde kendini ait olduğu kültürün bir parçası hisseder. Meslek; sadece insanın yaşam tarzını etkilemekle kalmaz, onun toplum içindeki itibarına da etkisini gösterir. İnsanın toplum içindeki yerini, icra ettiği mesleğin statüsünü belirler. Günün ihtiyaçlarına ve şartlarına göre mesleklerin statülerine bir değer biçilir. Bir mesleği icra eden kişi sadece bu meslekle geçimini temin etmekle kalmaz; onunla yaşar, onunla yaşamını şekillendirir (Telman, 2000: 23-24).

İnsan yaşamındaki önemli dönüm noktalarından biri meslek seçimidir. Çoğumuz kimi zaman yaptığımız işte değil, düşlediğimiz mesleklerde kendimizi bulabileceğimize, yaşamımızın bu sayede anlamlı olacağına inanırız. Meslek seçimindeki temel amaç mutlu olabileceğimiz bir geleceğin planlamasını

yapmaktır. Sağlıklı bir planlama önce kendimizi iyi tanımamızla, ilgi ve isteklerimizi, yeteneklerimizi, sağlığınıza ve bedensel yapımıza varıncaya kadar birçok veriyi göz önünde tutmamızla mümkün olur (Telman, 2000: 17-18).

Ülkemizde liseler genelinde seçmeli program uygulamaları; 1996-1997 öğretim yılından itibaren, liselerde sınıf geçme sistemi ve kredili sistemden sonra faaliyete geçmiştir. Bu programlarda öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendileri için en uygun olan alanı seçmelerine imkan ve fırsatın sağlanması amaçlanmaktadır. Bu nedenle liselerin ilk sınıfları (9.sınıflar) “yönelme” sınıfı olarak kabul edilmektedir. Orta öğretim kurumlarında uygulanan alan seçmeli programları şu şekilde sınıflandırabiliriz;

- 1- Yüksek öğretime hazırlayan programlar.
- 2- Hem mesleğe hem yüksek öğretime hazırlayan programlar.
- 3- Hayata ve iş alanlarına hazırlayan programlar.

Programlarında birden fazla alana yer verilen okullarda dokuzuncu sınıfı geçen öğrenciler; ilgi, istek, yetenek ve derslerdeki başarı durumlarına göre alanlara yönelir veya yönlendirilirler. Yönlendirme; öğrenci ve velisinin görüşü alınarak ilgili müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen tarafından yapılır. Yönelme veya yönlendirme, dokuzuncu sınıfta okutulan alanlara kaynaklık eden derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması ya da derslerin yıl sonu notları esas alınır (Doğan, 2003).

MESLEK LİSELERİNDE TEKSTİL KONFEKSİYON EĞİTİMİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin kuruluşundan kısa bir zaman sonra teknik öğretim sahasında tavsiyeler almak üzere Amerika, Almanya ve Belçika'dan uzmanlar davet edilmiştir. Bu mütehassıslar bilhassa erkek teknik öğretim üzerinde durmuşlardır. O zaman Türk kızları meslekî tahsil için Avrupa'ya gönderilmekteydi (Rekabet Kurumu, 1938). Kız Sanat Enstitüleri 1930 yılında resmen teşekkül ettiği zaman sadece 6 tane Kız Sanat Enstitüsü mevcuttu. Programın nüvesini nakış ve dikiş teşkil etmekteydi (Gorvine, 1957: 7).

1930'lara dayanan tekstil konfeksiyon alanı, çağımızın moda ve teknolojik gelişmelerine dayalı olarak varlığını sürdürmektedir. Alanda; her türlü giyim modelini geliştirebilen, kalıplarını çıkarıp serileştirme yapabilen, kullanılan araçların bakımını ve basit onarımını yapabilen, alandaki yenilikleri izleyen, işyerinde çevresi ile uyumlu teknik eleman yetiştirilir. Bu alanın dallarından birini başarı ile tamamlayarak "teknisyen" unvanı ile mezun olan öğrenciler, tekstil konfeksiyon sektöründe teknik eleman olarak çalışabilir veya iş yeri açabilirler. Ayrıca; yüksek öğretim kurumlarına devam etme hakkına sahiptirler.

Tekstil konfeksiyon alanı kendi içinde alt bölümlere ayrılır. Bu alt bölümleri şu şekilde sıralamak mümkündür: Çocuk Giysi Tasarım, Çorap Örne, Deri Konfeksiyon, Dokuma Yüzey Konfeksiyon, Düz Örne (Triko) Konfeksiyon, Erkek Giysi Tasarım, Erkek Terziliği, Ev Tekstil Konfeksiyon, İç Giyim - Modelisti, İç Giyim Tasarım, Kadın Giysi Tasarım, Kalıp, Kalite Kontrol (Üretim Deneticisi), Kesim, Malzeme Kalite Kontrolü, Moda-Evi Butik (Kadın Terziliği), Tekstil ve Hazır Giyim Endüstrisi Nakışı, Tekstil Ve Hazır Giyim Makineleri Mekatroniği, Yuvarlak Örne Konfeksiyon (Sanal, 2010).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler ve programa talep oranının belirlenmesi amaçlanmıştır. Alan seçimi insan yaşamına yön verir. Çünkü alan seçimi, meslek seçiminin ilk adımıdır. Öğrenciler gelecekle ilgili kararlar alırken, alan seçimini etkileyebilecek, olası faktörlerden etkilenmektedir. Bu faktörleri ve programa talep oranını aydınlatmak gerekli görülmüştür. Çünkü tekstil konfeksiyon alanı geleceğin meslek gruplarından birini teşkil etmektedir. Bu alanda çalışacak bireylerin mesleğini severek icra etmesi ve önem vermesi gerekmektedir. Verilerin gerçeğe en yakın haliyle tespit edilmesi, öğrencileri tekstil konfeksiyon alanına yönlendiren nedenleri aydınlığa çıkaracak ve onların tercih yaparken ne derece bilinçli olduklarının belirlenmesini mümkün kılacaktır. Programa talep oranının tespit edilmesiyle tekstil konfeksiyonun diğer programlara nispeten ne ölçüde tercih edildiğine ışık tutulacak ve alanın düzgün bir portresi çizilecektir.

Araştırmanın genel amacına ulaşmak için şu sıra izlenmiştir: 1. Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki meslek liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. 2. Programa talep oranının belirlenmesi.

Araştırmanın Önemi

Elde edilen verilere göre, Konya, Karaman ve Aksaray'daki Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörleri ve programa talep oranını belirlemeye yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu konunun daha önce araştırılmamış olması araştırmayı özgün ve önemli kılmaktadır. Alan seçimi insanın akademik ve mesleki yaşamına yön veren ilk ve en önemli adımdır. Ortaöğretim 9. sınıfta başlayan bu tercih yolu kişilerin geleceğini belirlemede ve onları iyi ya da kötü hayat boyu etkilemektedir. Tekstil konfeksiyon sektörü Türkiye iş sahasının büyük bir kısmını teşkil etmektedir. Giyim sanatları ve giyim endüstrisi eğitimi beceri ve yeteneğe dayalı bir eğitimidir. Bu alanda çalışan kişilerden yetenekli ve başarılı olmaları, işlerini severek yapmaları beklenmektedir. Bu sebeple araştırma, öğrencilerin alan seçimi yaparken nelerden etkilendiklerini, hangi unsurların bu seçime sebebiyet verdiğini, öğrencilerin bu tercihte ne ölçüde etkin olduklarını belirlemek açısından önemlidir. Ayrıca programa olan talebin belirlenmesi, okullarda tekstil konfeksiyon programının bugünkü sınırlarını kabataslak çizebilmek ve ona gereken önemi vermek açısından önemlidir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Kaynak taraması ve internet kanalıyla liselerde tekstil konfeksiyon eğitimi ile ilgili temel bilgiler elde edilmiştir. Ayrıca alan seçimini etkileyen faktörleri belirlemek için, ekte sunulan anket geliştirilmiştir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde alan seçimini etkileyen faktörlere, ikinci bölümde öğrenciler hakkında tanımlayıcı bilgilere yönelik sorulara yer verilmiştir. Öğrenci anket formunun geçerlik ve güvenilirlik testi yapılmıştır. Anketlerden elde edilen veriler SPSS paket programı ile çözümlenerek, yüzde ve frekans hesaplarıyla tablo ve grafiklere dökülmüştür. Anket uygulamasından elde edilen bazı faktörler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla χ^2 (khi - kare) testi uygulanmıştır. Programa talep oranını tespit etmek için okul müdürleri ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen bulgular da aynı şekilde tablo ve grafiklere aktarılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Konya, Karaman, Aksaray İllerindeki Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrenci Sayısının Okullara Göre Dağılımı

Okullar	f	%
Akşehir AKML ve KML	15	3.6
Seydişehir AKML ve KML	15	3.6
Karaman Nefise Sultan AKML ve KML	19	4.5
Beyşehir AKML ve KML	29	6.9
Konya Zübeyde Hanım AKML ve KML	32	7.6
Konya Meram ATL AML TL EML YTEM ve MEM	39	9.3
Aksaray Merkez KML	65	15.6
Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi	71	17
Konya Meram Atatürk Teknik AML ve ML	133	31.8
Toplam	418	100

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrenci Sayısının Sınıflara Göre Dağılımı

Seçenekler	f	%
9. sınıf	127	30.4
10. sınıf	157	37.6
11. sınıf	134	32
Toplam	418	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısının % 30.4’ü 9. sınıf, % 37.6’sı 10. sınıf, % 32’si ise 11. sınıf öğrencisidir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

Seçenekler	f	%
Erkek	66	15.8
Kız	352	84.2
Toplam	418	100

Tablo 3’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısının % 15.8’i erkek, % 84.2’si ise kız’dır.

Tablo 4. Öğrencilerin Anne Babalarının Meslek Grupları

Seçenekler	Anne		Baba	
	f	%	f	%
İşçi	34	8.1	123	29.4
Memur	42	10	107	25.6
Emekli	20	4.8	89	21.3
Diğer	56	13.4	54	12.9
Çalışmıyor	224	53.6	21	5
Cevapsız	42	10	24	5.7
Toplam	418	100	418	100

Tablo 4’ten de anlaşılacağı gibi öğrenci annelerinin % 8.1’i ve babalarının % 29.4’ü işçi, annelerinin % 10’u ve babalarının % 25.6’sı memur, annelerinin % 4.8’i ve babalarının % 21.3’ü emekli, annelerinin % 13.4’ü ve babalarının % 12.9’u ise diğer meslek gruplarından birinde çalışmaktadır. Ayrıca annelerin % 53.6’sı ve öğrenci babaların % 5’i çalışmamaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Kişiler

Seçenekler	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç	Cevapsız	Toplam
	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Aile	135 32.3	136 32.5	58 13.9	34 8.1	53 12.7	2 0.5	418 100
Arkadaşlar	37 8.9	92 22	107 25.9	46 11	129 30.9	7 1.7	418 100
Yakın Çevre	21 5	87 20.8	107 25.6	56 13.4	141 33.7	6 1.4	418 100
Rehber Öğretmenler	33 7.9	58 13.9	68 16.3	75 17.9	177 42.3	7 1.7	418 100

Yukarıdaki tabloda görülen frekanslara ve yüzdelere göre alan seçiminde etkili olan faktörler etkililik derecesine göre sırasıyla; aile, arkadaşlar, rehber öğretmenler ve yakın çevredir.

Tablo 6. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Kendi İsteklerinin Etkili Olma Dereceleri

Seçenekler	f	%
Cevapsız	3	0.7
Hiç	136	32.5
Az	139	33.3
Orta	74	17.7
Oldukça	42	10
Tamamen	24	5.7
Toplam	418	100

Anlaşılmaktadır ki öğrencilerin % 5.7’sinin kendi isteği tamamen etkili olmuştur.

Öğrencilere alanla ilgili bazı kahramanları tanıyıp tanımadıkları sorulmuştur. “Evet” diyen 220 öğrenci üzerinden bu kahramanların etkililik oranları şöyledir.

Tablo 7. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Kahramanlar

Seçenekler	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ünlü Modacı	58	26.4	61	27.7	19	8.6	13	5.9	69	31.4	220	100
Sanatçı	17	7.7	36	16.4	47	21.4	26	11.8	94	42.7	220	100
Öğretmen	34	15.5	49	22.3	36	16.4	31	14	70	31.8	220	100
Öğretim Üyesi	11	5	30	13.7	28	12.7	39	17.7	112	50.9	220	100
Firma Sahibi	12	5.5	26	11.8	28	12.7	28	12.7	126	57.3	220	100
Atölye Şefi	19	8.6	26	11.8	22	10	26	11.8	127	57.8	220	100
Stilist	35	15.9	39	17.8	28	12.7	24	10.9	94	42.7	220	100
Modelist	26	11.8	44	20	33	15	22	10	95	43.2	220	100
Terzi	12	5.5	26	11.8	35	15.9	44	20	103	46.8	220	100
Manken	16	7.2	36	16.4	34	15.5	24	10.9	110	50	220	100

Öğrencileri en çok modacı etkilemiş, bunu sırasıyla stilist, öğretmen, modelist, atölye şefi, sanatçı, manken, terzi ve firma sahibi, öğretim üyesi izlemiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Tekstil Konfeksiyon Simgeleri

Seçenekler	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		Cevapsız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Vitrinler	89	21.3	138	33	62	14.8	44	10.5	80	19.1	5	1.2	418	100
Defileler	81	19.4	106	25.4	113	27	41	9.8	71	17	6	1.4	418	100
Moda Bültenleri	41	9.8	97	23.2	78	18.7	76	18.2	117	28	9	2.2	418	100
Moda Dergileri	46	11	74	17.7	110	26.3	79	18.9	98	23.4	11	2.6	418	100
Tekstil Dergileri	40	9.6	84	20.1	92	22	70	16.7	125	29.9	7	1.7	418	100
Fashion TV	27	6.5	59	14.1	83	19.9	76	18.2	162	38.8	11	2.6	418	100
Markalar	37	8.9	73	17.5	78	18.7	70	16.7	149	35.6	11	2.6	418	100
Kumaşlar	23	5.5	66	15.8	75	17.9	88	21.1	160	38.3	6	1.4	418	100
Yeni Model Dikiş Makineleri	18	4.3	51	12.2	64	15.3	75	17.9	199	47.6	11	2.6	418	100
Dikiş Malzemeleri	19	4.5	50	12	70	16.7	91	21.8	183	43.8	5	1.2	418	100
Prova Mankenleri	13	3.1	61	14.6	79	18.9	65	15.6	190	45.5	10	2.4	418	100
Giysi Aksesuarları	76	18.2	78	18.7	60	14.4	55	13.2	143	34.2	6	1.4	418	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi, tekstil konfeksiyon simgelerinden en çok % 21.3 oranla vitrinler öğrencilerin alan seçiminde etki olmuştur. Vitrinler faktörünü etkililik derecesine göre defileler, giysi aksesuarları, moda dergileri, moda bültenleri, tekstil dergileri, markalar, Fashion TV, kumaşlar, dikiş malzemeleri, son model dikiş makineleri ve son olarak prova mankenleri izlemektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan, Alana Ait Bazı Yönler

	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç	Cevapsız	Toplam
Seçenekler	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Kavramsal teorik yönü	81 19.4	104 24.9	53 12.7	43 10.3	133 31.8	4 1	418 100
Tasarım	85 20.3	120 28.7	110 26.3	35 8.4	65 15.6	3 0.7	418 100
Kesim	36 8.6	114 27.3	93 22.2	72 17.2	97 23.2	6 1.4	418 100
Dikiş	66 15.8	97 23.2	83 19.9	74 17.7	92 22	6 1.4	418 100

Tablo 9'dan anlaşıldığı gibi, tasarım yönü % 20.3 ile diğerlerinden daha etkili olmuş ve bu faktörü kavramsal-teorik, dikiş, kesim yönleri takip etmiştir.

Öğrencilere tekstil konfeksiyon programının alt bölümleri hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulmuş ve 190 öğrenci “evet” cevabı vermiştir. “Evet” cevabı veren öğrenciler üzerinden, alt bölümlerin alan seçimindeki etkililik oranları aşağıdaki gibidir.

Tablo 10. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Tekstil Konfeksiyon Alt Bölümleri

	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç	Toplam
Seçenekler	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Çocuk Giysi Tasarım	24 12.6	48 25.2	19 10	29 15.3	70 36.9	190 100
Erkek Giysi Tasarım	13 6.8	23 12.1	41 21.6	27 14.2	86 45.3	190 100
Kadın Giysi Tasarım	68 35.8	43 22.6	26 13.7	20 10.5	33 17.4	190 100
Çorap Örne	4 2.2	13 6.8	21 11	30 15.8	122 64.2	190 100
Deri Konfeksiyon	7 3.7	20 10.5	23 12.1	31 16.3	109 57.4	190 100
Dokuma Yüzey Konfeksiyon	3 1.5	7 3.7	30 15.8	37 19.5	113 59.5	190 100
Triko Konfeksiyon	6 3.2	18 9.5	34 17.9	45 23.7	87 45.7	190 100
Ev Tekstili Konfeksiyon	22 11.6	24 12.6	33 17.4	32 16.8	79 41.6	190 100
Kalıp	18 9.5	25 13.2	36 18.9	35 18.4	76 40	190 100
Kalite Kontrol	11 5.8	26 13.7	38 20	35 18.4	80 42.1	190 100
Kesim	17 8.9	21 11	35 18.4	40 21.1	77 40.6	190 100
Moda Evi Butik	23 12.1	29 15.3	29 15.3	31 16.3	78 41	190 100
Erkek Terziliği	2 1.1	17 8.9	24 12.6	27 14.2	120 63.2	190 100
Yuvarlak Örne Konfeksiyon	3 1.5	8 4.2	19 10	25 13.2	135 71.1	190 100
Tekstil ve Hazır Giyim Endüstrisi Nakışı	9 4.7	17 8.9	31 16.3	26 13.7	107 56.4	190 100
Tekstil ve Hazır Giyim Makineleri Mekatroniği	6 3.2	15 7.9	24 12.6	42 22.1	103 54.2	190 100
İç Giyim Modelisti	12 6.3	39 20.5	25 13.2	28 14.7	86 45.3	190 100

Yukarıdaki tablodan elde edilen bilgiye göre, öğrencileri en çok % 35.8 oranla kadın giysi tasarım alt bölümü etkilemiş bu bölümü sırasıyla çocuk giysi tasarım, moda evi butik, ev tekstili konfeksiyon, kalıp, kesim, erkek giysi tasarım, iç giyim modelisti, kalite kontrol, tekstil ve hazır giyim endüstrisi nakışı, deri konfeksiyon, triko konfeksiyon ile tekstil ve hazır giyim makineleri mekatroniği, çorap örme, dokuma yüzey konfeksiyon ile yuvarlak örme konfeksiyon ve son olarak erkek terziliği izlemektedir.

Tablo 11. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Mesleki/Akademik Faktörler

Seçenekler	Tamamen f %	Oldukça f %	Orta f %	Az f %	Hiç f %	Cevapsız f %	Toplam f %
Dikiş dikebilme becerisi kazanmak	119 28.5	148 35.4	59 14.1	31 7.4	60 14.4	1 0.2	418 100
Bir fabrikada veya işletmede çalışabilmek için beceri kazanmak	60 14.4	110 26.3	112 26.8	56 13.4	79 18.9	1 0.2	418 100
Tekstil sektöründe yurt içinde/yurtdışında isim yapmak için beceri kazanmak	110 26.3	110 26.3	80 19.1	48 11.5	69 16.5	1 0.2	418 100
Bu alanda lisans/lisansüstü eğitim almak	108 25.8	103 24.6	90 21.5	59 14.1	56 13.4	2 0.5	418 100
Aldığım eğitimle kendi işyerimi açmak	133 31.8	107 25.6	68 16.3	42 10	67 16	1 0.2	418 100

Tablo 11'den de anlaşıldığı gibi öğrencileri en çok aldıkları eğitim ile kendi işyerlerini açabilme hayali etkilemiş bu faktörü sırasıyla dikiş dikebilme becerisi kazanmak, tekstil sektöründe yurt içinde/yurt dışında isim yapmak için beceri kazanmak, alanında lisans/lisansüstü eğitim almak, bir fabrikada veya işletmede çalışabilmek için beceri kazanmak faktörleri izlemektedir.

Tablo 12. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Duygusal Nedenler

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum	Cevapsız	Toplam
Seçenekler	f %	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Dikiş dikmeyi seviyorum	121 28.9	151 36.1	62 14.8	26 6.2	57 13.6	1 0.2	418 100
Yaratıcılığımı kullanmak hoşuma gidiyor	136 32.5	152 36.4	57 13.6	33 7.9	38 9.1	2 0.5	418 100
...dizisindeki/filmindeki/programındaki modacı... karakterine hayranım	42 10	41 9.8	28 6.7	62 14.8	162 38.8	83 19.9	418 100
Alanla ilgili teknolojik ürünlere çok meraklıyım	48 11.5	112 26.8	110 26.3	67 16	79 18.9	2 0.5	418 100
Okulumdaki tekstil konfeksiyon öğretmenlerini çok beğeniyorum	78 18.7	132 31.6	63 15.1	69 16.5	75 17.9	1 0.2	418 100
Komşumun/akrabamın kızı/oğlu vb. bu alanda çalışıyor ve ürettikleri çok hoşuma gidiyor.	33 7.9	83 19.9	53 12.7	67 16	180 43.1	2 0.5	418 100

Bu tablodan anlaşıldığı üzere, öğrencileri en çok yaratıcılıklarını kullanma fikri etkilemiş, bu faktörü dikiş dikmeyi seviyor olmaları, okullarındaki tekstil konfeksiyon öğretmen(ler)ini beğeniyor olmaları, alanla ilgili teknolojik ürünlere meraklı olmaları, ...dizisindeki/filmindeki/programındaki modacı... karakterine hayran olmaları, bu alanda çalışan tanıdıklarının ürettiklerini beğeniyor olmaları izlemiştir.

Öğrencilere, bu programdan daha önce mezun olan kişilerin şu andaki mesleki/akademik durumları hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulmuş ve 185 öğrenci bu soruya “evet” yanıtını vermiştir. “Evet” yanıtını veren öğrenciler üzerinden, eski mezunların mesleki/akademik durumlarının alan seçimindeki etkililik oranları aşağıdaki gibidir.

Tablo 13. Öğrencilerin, Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmede, Eski Mezunların Şimdiki Mesleki/Akademik Durumlarından Etkilenme Oranları

Seçenekler	f	%
Tamamen	33	17.8
Oldukça	17	9.2
Orta	39	21
Az	73	39.5
Hiç	23	12.5
Toplam	185	100

Tablodan anlaşıldığı üzere, öğrencilerin % 17.8’i bu durumdan tamamen, % 9.2’si oldukça, % 21’i orta derecede, % 39.5’i az derecede etkilenmiş, % 12.5’i ise hiç etkilenmemiştir.

Öğrencilere, ailelerinde tekstil sektöründe çalışan bireylerin olup olmadığı sorulmuş ve bu soruya 170 öğrenci “evet” cevabını vermiştir. “Evet” cevabı veren 170 öğrenci üzerinden alan seçiminde bu faktörün etkililik derecesi aşağıdaki gibidir.

Tablo 14. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Ailelerindeki Tekstil Sektörü Çalışanlarından Etkilenme Oranları

Seçenekler	f	%
Tamamen	41	24,1
Oldukça	18	10,6
Orta	26	15,3
Az	51	30
Hiç	34	20
Toplam	170	100

Tablodan anlaşıldığı üzere, öğrencilerin % 24.1'i bu durumdan tamamen, % 10.6'sı oldukça, % 15.3'ü orta derecede, % 30'u az derecede etkilenmiş, % 20'si ise hiç etkilenmemiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilere okullarından alan seçiminde rehberlik hizmeti alıp almadıkları sorulmuş, 238 öğrenci soruya “evet” cevabını vermiştir. “Evet” cevabı veren öğrenciler üzerinden, rehberlik hizmetinin alan seçiminde etkili olma oranları aşağıda verilmiştir.

Tablo 15. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Rehberlik Hizmetinden Etkilenme Oranları

Seçenekler	f	%
Tamamen	35	14,7
Oldukça	32	13,4
Orta	52	21,8
Az	79	33,3
Hiç	40	16,8
Toplam	238	100

Tablo 15'ten anlaşıldığı üzere öğrencilerin % 14.7'si tamamen, % 13.4'ü oldukça, % 21.8'si orta derecede, % 33.3'ü az etkilenmiş, % 16.8'i ise hiç etkilenmemiştir.

Öğrencilere Türkiye’de ve dünyada tekstil ve moda sektöründeki bazı önemli isimleri tanıyıp tanımadıkları sorulmuş ve bu soruya 164 öğrenci “evet” yanıtını vermiştir. Bu öğrenciler üzerinde bazı tanınan kişilerin etkili olma oranları aşağıdaki gibidir.

Tablo 16. Öğrencilerin, Tekstil Sektöründe Türkiye’de ve Dünyada Tanıdıkları Önemli İsimler ve Tanınma Oranları

Seçenekler	f	%
Adnan Özkan	1	0,6
Çolpan İlhan	1	0,6
D&G	1	0,6
Uğurkan Erez	1	0,6
Zuhal Yorgancıoğlu	1	0,6
Atıl Kutoğlu	1	0,6
Versace	2	1,2
Chanel	2	1,2
Nur Yerlitaş	3	1,8
Bahar Korçan	3	1,8
Hüseyin Çağlayan	4	2,4
Vitali Hakko	6	3,7
Gucci	6	3,7
Yıldırım Mayruk	7	4,3
Faruk Sarac	10	6,2
Neşe Erberk	11	6,7
Neslihan Yargıcı	12	7,3
Cengiz Abazoğlu	15	9,1
Cemil İpekçi	77	47
Toplam	164	100

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin % 0.6'sı tekstil ve moda sektöründe önemli isim olarak Adnan Özkan'ı, % 0.6'sı Çolpan İlhan'ı, % 0.6'sı Dolce&Gabbana'yı, % 0.6'sı Uğurkan Erez'i, % 0.6'sı Zuhul Yorgancıoğlu'nu, % 0.6'sı Atıl Kutoğlu'nu, % 1.2'si Versace'yi, % 1.2'i Chanel'i, % 1.8'i Nur Yerlitaş'ı, % 1.8'i Bahar Korçan'ı, % 2.4'ü Hüseyin Çağlayan'ı, % 3.7'si Vitali Hakk'o'yu, % 3.7'si Gucci'yi, % 4.3'ü Yıldırım Mayruk'u, % 6.2'si Faruk Saraç'ı, % 6.7'si Neşe Erberk'i, % 7.3'ü Neslihan Yargıcı'yı, % 9.1'i Cengiz Abazoğlu'nu, % 47'si Cemil İpekçi'yi, belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilere tekstil sektörünün yurtdışındaki konumu hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulmuş ve 121 öğrenci bu soruya "evet" yanıtını vermiştir. Bu öğrencilerin alan seçiminde sektörün yurtdışındaki konumunun etkili olma oranları aşağıda verilmiştir.

Tablo 17. Öğrencilerin Alan Seçiminde Tekstil Sektörünün Yurtdışındaki Konumundan Etkilenme Oranları

Seçenekler	f	%
Tamamen	25	20.7
Oldukça	7	5.8
Orta	42	34.7
Az	40	33
Hiç	7	5.8
Toplam	121	100

Tablodan anlaşıldığı gibi öğrencilerin % 20.7'si tamamen, % 5.8'i oldukça, % 34.7'si orta derecede, % 33'ü az etkilenmiş, % 5.8'i hiç etkilenmemiştir.

Tablo 18. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Alanında Yurt Dışında Eğitim Almayı/Çalışmayı İsteme Oranları

Seçenekler	f	%
Evet	253	60.5
Hayır	165	39.5
Toplam	418	100

Tablo 18'de görüldüğü gibi öğrencilerin %60.5'i tekstil konfeksiyon alanında yurtdışında eğitim almak/çalışmak istemekte, %39.5'i ise istememektedir.

Elde edilen verilere göre öğrencilerin, tekstil konfeksiyon programını seçerken etkilendikleri faktörlerden bazıları şunlardır.

Yakın Çevre: Aile, arkadaşlar, akraba, rehber öğretmen v.s.

Dış Çevre: Ünlü modacı, sanatçı, öğretmen, öğretim üyesi, firma sahibi, atölye şefi, stilist, modelist, terzi, manken v.s.

Simge: Vitrinler, defileler, moda bültenleri, moda dergileri, tekstil dergileri, Fashion TV, markalar, kumaşlar, dikiş makineleri, prova mankenleri, giysi aksesuarları v.s.

Bu faktörlerin öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bundan elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 19. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Etkilendikleri Bazı Faktörlerin Cinsiyetlere Göre Gösterdiği Farklılık

Faktör	Yakın Çevre	f	Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
		%	278	54	332
			66.5	12.9	79.4
	Dış Çevre	f	20	4	24
		%	4.8	0.9	5.7
	Simge	f	54	8	62
		%	12.9	1.9	14.8
	Toplam	f	352	66	418
		%	84.2	15.8	100

Pearson χ^2 (khi-kare)=0.459

Tablodan anlaşıldığı üzere, öğrencilerin tekstil konfeksiyon programını seçerken etkilendikleri bazı faktörlerin cinsiyetlere göre gösterdiği farklılıklar istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur.

Öğrencilerin, yurt dışında tekstil konfeksiyon alanında eğitim alma/çalışma isteğinin bu faktörlerden bağımsız olup olmadığı incelenmiştir. Bundan elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 20. Öğrencilerin Yurt Dışında Tekstil Konfeksiyon Alanında Eğitim Alma/Çalışma İsteklerinin Programının Seçimini Etkileyen Bazı Faktörlerle İlişkisi

			Öğrencilerin Yurt Dışında Eğitim Alma/Çalışma İsteği Oranları		Toplam
			Evett	Hayır	
Faktör	Yakın Çevre	f	191	141	332
		Beklenen f	200.9	131.1	332
		%	45.7	33.7	79.4
	Dış Çevre	f	17	7	24
		Beklenen f	14.5	9.5	24
		%	4.1	1.6	5.7
	Simge	f	45	17	62
		Beklenen f	37.5	24.5	62
		%	10.7	4.1	14.8
Toplam		f	253	165	418
		Beklenen f	253	165	418
		%	60.5	39.5	100

Tablo 20’de görüldüğü gibi; öğrencilerin yurt dışında bu alanda eğitim alma/çalışma isteği, tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen bazı faktörler açısından incelendiğinde, yurt dışında bu alanda eğitim alma/çalışma isteğinin bu faktörlerden bağımsız olmadığı gözlenmiştir. Tablo incelendiğinde yurt dışında tekstil konfeksiyon alanında eğitim almak/çalışmak isteyen öğrencilerin en çok yakın çevrelerinden, daha sonra tekstil konfeksiyon simgelerinden ve son olarak da dış çevrelerinden etkilendikleri görülmektedir.

Konya, Karaman, Aksaray İllerindeki Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programına Talep Oranı

Tablo 21. Öğrenci Sayısının Okullara Göre Dağılımı

Öğrenci Sayısı	Okullar	
	f	%
1-500	5	55.5
501-1000	3	33.3
1001-1500	1	11.1
1501-2000	-	-
Toplam	9	100

Tablo 21’de görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okullarda öğrenci mevcudunun; %55.5’inin 1-500, %33.3’ünün 501-1000 ve %11.1’inin 1001-1500 arasında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 22. Alan Seçimi Yapmış Öğrenci Sayısının Okullara Göre Dağılımı

Öğrenci Sayısı	Okullar	
	f	%
1-500	8	88.8
501-1000	1	11.1
1001-1500	-	-
1501-2000	-	-
Toplam	9	100

Tabloda görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okulların %88.8'inin 1-50 arasında, %11.1'inin ise 501-1000 arasında alan seçimi yapmış öğrenci mevcudunun bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 23. Tekstil Konfeksiyon Programında Öğrenim Gören Öğrenci Sayısının Okullara Göre Dağılımı

Öğrenci Sayısı	Okullar	
	f	%
1-50	6	66.6
51-100	2	22.2
101-150	1	11.1
150-200	-	-
Toplam	9	100

Tabloda görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okulların %66.6'sının 1-50 arasında, %22.2'sinin 51-100 arasında ve %11.1'inin ise 101-150 arasında Tekstil Konfeksiyon programında öğrenim gören öğrencisi vardır.

Tablo 24. Okullarda Tekstil Konfeksiyon Programına Olan Talep Oranı

Oran	Okullar	
	f	%
0-%25	6	66.6
%25-%50	2	22.2
%51-%75	-	-
%76-%100	1	11.1
Toplam	9	100

Tabloda görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okulların; hepsinin kendi mevcudları üzerinden Tekstil Konfeksiyon Programına talep oranı, %66.6'sında 0 ile %25 arasında, %22.2'sinde %25 ile %50 arasında, %11.1'inde ise %76 ile %100 arasında değişiklik göstermektedir.

Araştırma kapsamındaki okullarda toplam 2393 tane alan seçimi yapmış öğrenci bulunduğu tespit edilmiştir. Bu öğrencilerden 418 tanesi tekstil konfeksiyon programı öğrencisidir. Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre, tekstil konfeksiyon programının yanısıra, ağırlama gıda teknolojisi, ayakkabı teknolojisi, bilgisayar, cilt bakımı ve kuaförlük, çocuk gelişimi ve eğitimi, el sanatları, grafik, nakış, resim olmak üzere 9 program daha uygulanmaktadır. Alan Seçimi yapmış öğrenci sayısı üzerinden programlara göre öğrenci sayısının dağılımı; tekstil konfeksiyon programı ve diğer programlar şeklinde gruplandırılarak aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 25. Alan Seçimi Yapmış Öğrenci Sayısının Programlara Göre Dağılımı

Programlar	Alan Seçimi Yapmış Öğrenci Sayısı	
	f	%
Tekstil Konfeksiyon Programı	418	17.5
Diğer Programlar	1975	82.5
Toplam	2393	100

Tablo 25'te görüldüğü gibi öğrencilerin %17.5'i Tekstil Konfeksiyon programını, %82.5'i ise diğer programları tercih etmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada; Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki Anadolu Meslek; Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programının seçimini hangi faktörlerin etkilediğine ve programa talebin ne kadar olduğuna yanıt aranmıştır. Elde edilen sonuçlara göre;

Faktörler

Aile, yakın çevre ve öğrencilerin bu alanda rol model olarak benimsedikleri kişilerden oluşan dış çevre, öğrencilerin bu alanı seçmelerinde oldukça etkili olmuştur. Vitrinler, defileler, giysi aksesuarları v.b. tekstil konfeksiyon simgeleri, programın teorik veya uygulamalı yönlerine ve alt bölümlerine duyulan ilgi, tekstil konfeksiyonla ilgili iş alanları öğrencileri etkileyen diğer faktörlerdir. Ayrıca modacılar, tekstil konfeksiyon öğretmenlerine duyulan hayranlık, alanla ilgili teknolojik ürünlere karşı ilgi gibi duygusal nedenler de öğrencileri etkilemiştir. Türkiye’de ve dünyada bu alanda tanınmış önemli isimler ve sektörün yurt dışındaki konumu da önem arz etmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin anne-babalarının meslek grupları ve dolayısıyla gelir düzeylerini de bu faktörler arasında saymak mümkündür. Okullarda alan seçimiyle ilgili verilmesi gereken rehberlik hizmetinin ne yazık ki çok etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Talep oranı

Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki Anadolu Meslek; Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Liselerinde öğrenim gören alan seçimi yapmış öğrenci sayısının % 17.5’i tekstil konfeksiyon programını teşkil etmektedir. Tekstil konfeksiyon alanıyla beraber toplam 10 programın uygulandığı göz önüne alınırsa bu oran; Türk eğitim sistemindeki tekstil konfeksiyon alanını önemli bir konuma taşımaktadır.

Sonuçlardan yola çıkılarak şu önerilerde bulunmak mümkündür:

- Alanlarında daha mutlu ve başarılı olmaları için öğrenciler, kendi hür iradeleriyle tercih yapabileme imkanlarını artırmaya çalışmalıdır.
- Aileler, çocuklarının kendi gelecekle ilgili kararlar almalarında söz sahibi olmalarına yol vermeli ve onların kendileri için en uygun alanı seçmelerinde yardımcı olmalıdır.
- Okul yöneticilerine ve rehber öğretmenlere, öğrencilerin alan seçme aşamasında gerekli ve çok önemli olan rehberlik hizmetleri konusunda daha titiz davranmaları önerilebilir.

Ayrıca;

- Türk eğitim sistemi içinde bu denli talep gören tekstil konfeksiyon programında; öğrencilerin eğitimi için okullarda gerekli şartlar sağlanmalı ve var olan donanım zenginleştirilmelidir.
- Tekstilin, geleceğin meslek gruplarından biri olduğu gözönüne alınırsa, öğrencilerin mezun olduklarında alanlarında yeterli olabilmeleri adına, öğretmenler eğitim kalitesini sürekli artırmalıdır.

KAYNAKÇA

- Doğan, İsmail (2003). *Liselerde Alan Seçmeli Program Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara İl Merkezindeki Liseler Örneği*. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/dogan.htm>, Erişim Tarihi: 28.07.2010.
- Gorvine, Elizabeth, S. (1957). *Kız Teknik Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi ve Teklifler*. (Çeviren: Cihat Zorlu). Ankara: Maarif Basımevi.
- Karaağaçlı, Mustafa (2002). *Mesleki Eğitim ve Teknoloji Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Rekabet Kurumu (21 Mayıs 1938). Ankara Kız Enstitüleri ve Sanat Okulları Sergisi. Sanal (2010). <http://rehberlik.haberaktuel.com/anadolu-kiz-meslek-liseleri-2364.html>, Erişim Tarihi: 25.06.2010.
- Telman, Cavidan (2000). *Başarıya Giden Yolda Meslek Seçimi*. (1. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Uysal, Şefik (1970). *Bireysel ve Toplumsal Faktörlere Göre Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimleri*. (1. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

EK:

ÖĞRENCİ ANKET FORMU

Değerli öğrenci,

Bu anket öğrenim görmekte olduğunuz tekstil konfeksiyon programını seçmenizi etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anketin değeri ve başarısı tümüyle sizin vereceğiniz cevaplara bağlıdır. Vereceğiniz cevaplar araştırmada sadece veri olarak kullanılacak hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Ankette bulunan tüm sorular alan seçimini etkileyen faktörleri tespiti yönelik olduğundan lütfen cevaplamadan geçmeyiniz. Cevap verirken uygun bulduğunuz seçeneğe (x) işareti koymanız yeterlidir. Soruları cevaplarırken göstereceğiniz içtenlik ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

BÖLÜM I

S.1. Tekstil konfeksiyon programını seçmenizde en çok kimler etkili oldu, öncelik sırasına göre belirtiniz.	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1.Ailem	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2.Arkadaşlarım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3.Yakın çevrem (akraba vs.)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4.Rehber öğretmenlerim	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.2. Tekstil konfeksiyon programını seçerken kendi isteğiniz ne derece etkili oldu?

[] 1. Tamamen [] 2. Oldukça [] 3. Orta derecede [] 4. Az [] 5. Hiç

S.3. Bu programı seçmenizde etkili olan bir ya da daha çok kahramanınız (modacı, iş adamı vb.) var mıydı?

[] 1. Evet [] 2. Hayır

(Cevabınız 'Evet' ise S.4'ü de cevaplayınız)

S.4. Aşağıdaki kahramanların, alan seçiminde sizi etkileme ölçülerini belirtiniz.	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Ünlü modacı	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Sanatçı	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Öğretmen	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Öğretim üyesi	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Firma sahibi	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
6. Atölye şefi	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
7. Stülist	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
8. Modelist	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
9. Terzi	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
10. Manken	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.5. Bu programı seçerken aşağıdaki hangi tekstil konfeksiyon simgelerinden ne ölçüde etkilendiniz belirtiniz.	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Vitrinler	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Defileler	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Moda bültenleri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Moda dergileri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Tekstil dergileri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
6. Fashion tv	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
7. Markalar	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
8. Kumaşlar (doku, renk özellikleri vb.)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
9. Yeni model dikiş makineleri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
10. Dikiş malzemeleri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
11. Prova mankenleri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
12. Giysi aksesuarları	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.6. Tekstil konfeksiyon programının aşağıdakilerden en çok hangi yönü alan seçiminde sizi etkiledi, size göre önem derecesini belirtiniz.	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Kavramsal teorik yönü (moda tarihi, giyim tarihi, moda teorileri, moda sosyolojisi vb.)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Tasarım (çizim, boyama, kalıp)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Kesim (kalıp yerleştirme, biçme)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Dikiş	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.7. Alan seçimi yapmadan önce tekstil konfeksiyon programının alt bölümleri hakkında bilgi sahibi miydiniz?

[] 1. Evet [] 2. Hayır

(Cevabınız 'Evet' ise S.8'i de cevaplayınız)

S.8. Tekstil konfeksiyon programının aşağıdakilerden en çok hangi bölümüne olan ilginiz sizin alan seçiminizi etkiledi, her birinin sizi etkileme ölçüsünü belirtiniz.	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Çocuk giysi tasarım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Erkek giysi tasarım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Kadın giysi tasarım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Çorap örme	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Deri konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
6. Dokuma yüzey konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
7. Triko konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
8. Ev tekstili konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
9. Kalıp	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
10. Kalite kontrol	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
11. Kesim	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
12. Moda evi butik	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
13. Erkek terziliği	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
14. Yuvarlak örme konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
15. Tekstil ve hazır giyim endüstrisi nakışı	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
16. Tekstil ve hazır giyim makineleri mekatroniği	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
17. İç giyim modelisti	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.9. Aşağıda bu programı seçmenizdeki etkili olabildiğini düşündüğüm bazı faktörler verilmiştir. Bu faktörlerden her birinin sizin için önem derecesini belirtiniz.	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Dikiş dikebilme becerisi kazanmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Bir fabrikada/işletmede çalışabilmek için beceri kazanmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Tekstil sektöründe yurtiçinde/ yurtdışında isim yapmak için beceri kazanmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Bu alanda lisans ve lisansüstü eğitim yapmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Aldığım eğitimle kendi işyerimi açmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.10. Tekstil konfeksiyon programını seçmenizdeki yönlendirici duygusal nedenler aşağıdakilerden hangileridir, her birinin sizin için önem derecesini belirtiniz.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Dikiş dikmeyi seviyorum	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Yaratıcılığımı kullanmak hoşuma gidiyor	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. ... dizisindeki / filmdeki/programındaki modacı ... karakterine hayranım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Alanla ilgili teknolojik ürünlere çok meraklıyım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Okulumdaki tekstil konfeksiyon öğretmen(ler)ini çok beğeniyorum	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
6. Komşunun/akrabamın kızı-oğlu vb. bu alanda çalışıyor ve yaptıkları çok hoşuma gidiyor	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.11. Okulunuzdan daha önce bu bölümden mezun olmuş öğrencilerin şu andaki mesleki/akademik durumları hakkında bilginiz var mı?

1. Evet 2. Hayır
(Cevabınız 'Evet' ise S.12'yi de cevaplayınız)

S.12. Bu durum sizin alan seçiminizi ne derece etkiledi belirtiniz.

1. Tamamen 2. Oldukça 3. Orta derecede 4. Az 5. Hiç

S.13. Ailenizde tekstil sektöründe çalışan bireyler var mı?

1. Evet 2. Hayır
(Cevabınız 'Evet' ise S.14'ü de cevaplayınız)

S.14. Bu durum sizin alan seçiminizi ne derece etkiledi belirtiniz.

1. Tamamen 2. Oldukça 3. Orta derecede 4. Az 5. Hiç

S.15. Okulunuzda size alan seçimiyle ilgili rehberlik hizmeti verildi mi?

1. Evet 2. Hayır
(Cevabınız 'Evet' ise S.16'yı da cevaplayınız)

S.16. Bu durum sizin alan seçiminizi ne derece etkiledi belirtiniz.

1. Tamamen 2. Oldukça 3. Orta derecede 4. Az 5. Hiç

S.17. Türkiye'de ve dünyada bu alanda tanıdığınız, size göre önemli isimler var mı?

1. Evet 2. Hayır
(Cevabınız 'Evet' ise lütfen adını ve meslek grubunu yazınız.)

.....

S.18. Seçtiğiniz meslek dalının yurtdışındaki konumu hakkında bilgi sahibi misiniz?

1. Evet 2. Hayır
(Cevabınız 'Evet' ise S.19'u da cevaplayınız)

S.19. Bu durum sizin alan seçiminizi ne ölçüde etkiledi belirtiniz.

1. Tamamen 2. Oldukça 3. Orta derecede 4. Az 5. Hiç

S.20. Yurtdışında bu alanda eğitim almak/çalışmak ister misiniz?

1. Evet 2. Hayır

BÖLÜM II

S.1. Hangi okulda öğrenim görmektesiniz.

1. Konya Meram Atatürk Teknik – Anadolu Meslek Ve Meslek Lisesi
 2. Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi
 3. Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi
 4. Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. Ve M.E.M.
 5. Akşehir Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi
 6. Beyşehir Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi
 7. Seydişehir Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi
 8. Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi
 9. Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi

S.2. Kaçınıcı sınıfta öğrenim görmektesiniz?

1. 9. sınıf 2. 10. sınıf 3. 11. sınıf

S.3. Cinsiyetiniz

1. Kız 2. Erkek

S.4. Yaşınız:

S.5. Babanızın mesleği nedir?

1. İşçi 2. Memur 3. Emekli 4. Diğer 5. Çalışmıyor

S.6. Annenizin mesleği nedir?

1. İşçi 2. Memur 3. Emekli 4. Diğer 5. Çalışmıyor